

Projekt

z dnia 20 maja 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ PNIEWY**

z dnia 29 maja 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Pniewy
na lata 2025- 2030**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj.: Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) oraz art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku

o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj.: Dz.U. z 2024 r. poz. 1673) - **Rada Miejska Pniewy uchwala, co następuje:**

§ 1. 1. Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Pniewy na lata 2025-2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Pniewy.

§ 3. 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PROGRAM

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ

OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY

DOMOWEJ W GMINIE PNIEWY

NA LATA 2025-2030

MAJ 2025R.

1. WSTĘP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, że rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i jest objęta przez państwo szczególną ochroną i opieką. Dobro rodziny winno być uwzględnione w polityce społecznej państwa. Konstytucja nakłada na państwo obowiązek konstruowania polityki rodzinnej i społecznej w sposób uwzględniający zasady równych praw mężczyzn i kobiet w każdej dziedzinie życia oraz zapewnia ochronę praw dziecka i jego ochrony przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Zadaniem państwa jest ochrona osób przed przemocą, również przed krzywdzeniem ze strony bliskich i objęciem ich szczególną pomocą przy użyciu metod i narzędzi, określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej sformułowała definicję przemocy domowej zgodnie, z którą przez przemoc domową należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, osób najbliższych (spokrewnionych lub powinowatych, przysposobionych), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienia i krzywdy np. moralne u osób dotkniętych przemocą, ograniczanie lub pozbawianie dostępu do środków finansowych, podjęcia pracy i uzyskania samodzielności finansowej, naruszanie prywatności osób doznających przemocy lub wzbudzanie poczucia zagrożenia, poniżenia lub dręczenia także przy pomocy środków komunikacji elektronicznej.

Brzmienie definicji przemocy domowej formułowane z perspektywy psychologicznej jest nieco odmienne od prawnej definicji. Decydującymi elementami, które odróżniają przemoc od innego rodzaju relacji, jest element umyślności, także element przewagi osoby stosującej przemoc nad osobą doznającą przemocy (krzywdzoną). Wg definicji z perspektywy psychologicznej, przemoc domowa to zamierzone i wykorzystujące przewagę siły działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody; charakteryzuje się tym, że jest intencjonalna, siły są nierównomierne, narusza prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienie i ból.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Merytoryczny i instytucjonalny zasób gminy podlega opisowi w gminnym programie.

Głównym założeniem programu jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ukierunkowanych na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc, edukację przedstawicieli różnych podmiotów podejmujących działania z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej, w tym również prowadzących procedurę "Niebieskie Karty", a także szeroko rozumianą edukację społeczeństwa.

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach programu, doprowadzą do ograniczenia tego zjawiska w gminie Pniewy, poprzez wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy m.in.: poradnictwo i interwencja, działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców;

– zwiększenie dostępu i usprawnienie systemu pomocy osobom dotkniętym przemocą domową m.in. zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;

– podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc;

– wzrost umiejętności i kompetencji przedstawicieli różnych podmiotów realizujących działania z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej. Program powstał w celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym oraz rodzinnym i jednocześnie działania jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc domową.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025–2030 jest kontynuacją działań ujętych we wcześniejszych Programach Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie gminy Pniewy i jest zgodny z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 -2030.

Cele, działania i zadania programu, będą podlegać monitoringowi oraz ewaluacji. W miarę możliwości będą wprowadzane zmiany i korekty, które wynikają z dynamiki zmieniających się uwarunkowań społecznych oraz doświadczeń podmiotów realizujących program, przez co będzie on odpowiadał na bieżące potrzeby mieszkańców Gminy Pniewy.

2. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025–2030 został opracowany i będzie realizowany w oparciu o niżej wymienione akty prawne:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 425 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2023 poz. 2151 ze zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283,
 - rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870) ,
- uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024- 2030 (M.P. poz. 1232) ,
oraz dodatkowo:
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 poz. 177 ze zm.),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 roku w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. z 2021 po. 642) ,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2019 poz. 2123 ze zm.),
- uchwała nr LXII/491/24 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 29 lutego 2024r w sprawie przyjęcia Programu Usług Społecznych w gminie Pniewy na lata 2024-2026.
- strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pniewy na lata 2025-2030 (w trakcie przyjęcia) .
- diagnoza potrzeb i potencjału społeczności w zakresie usług społecznych w Gminie Pniewy na lata 2024-2026.

3. ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc jest zjawiskiem specyficznym i złożonym, a przy tym bardzo dynamicznym, występuje w określonym czasie i charakteryzuje się swoistym przebiegiem. Ma tendencję do powtarzania się i eskalacji, przejawia się w różnorodnych rodzajach i formach. Dotyczy całości rodziny jako systemu, a jej skutki stanowią poważny problem społeczny.

3.1. Specyfika i złożoność zjawiska przemocy w domowej

Przemoc w polskich domach, podobnie jak i w innych krajach, jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania wieloaspektowych działań w celu przeciwdziałaniu temu zjawisku i udzielaniu pomocy wszystkim członkom rodziny uwiękłej w przemoc, a także edukowania całego społeczeństwa na temat zjawiska przemocy domowej i przeciwdziałaniu przemocy, wyeliminowaniu mitów i stereotypów, które są jeszcze mocno zakorzenione w niektórych środowiskach.

Z uwagi na specyfikę i złożoność zjawiska przemocy domowej koniecznym jest budowanie adekwatnego i kompleksowego, interdyscyplinarnego systemu pomocy w aspekcie psychologicznym, socjalnym, interwencyjnym, a także pomocy długofalowej.

Dlatego istotne jest uświadomienie i edukacja zarówno całego społeczeństwa, jak też poszczególnych grup społecznych i zawodowych. Maltretowana osoba traci bowiem podstawowe poczucie bezpieczeństwa, zaufanie do siebie, zaczyna źle o sobie myśleć. Często czuje się, jak małe dziecko i pragnie wycofywać się z normalnego życia i odizolowywać od innych.

Bardzo ważna jest współpraca interdyscyplinarna różnych służb i instytucji pomagających całym rodzinom uwiękłym w przemoc. Aby niosły one skuteczną pomoc i wsparcie osobom doświadczającym przemocy, osobom stosującym przemoc i świadkom przemocy domowej, winny systematycznie podnosić swoje kompetencje zawodowe oraz poddawać swoją pracę systematycznej superwizji.

3.2. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej.

Przemoc występuje w różnych środowiskach i w różnych sferach życia. We współczesnym świecie jest zjawiskiem widocznym i niepokojąco powszechnym, niezależnym od kultury, wyznania, środowiska, wykształcenia, poziomu intelektualnego, czy przynależności do grupy społecznej. Przemoc domowa bez wątpienia jest zachowaniem poniżającym jednostkę, powodującym obrażenia fizyczne, często równocześnie naruszając w ten sposób przepisy prawa.

Rzadko bywa to incydent jednorazowy, zwykle staje się jednym z wielu ogniw w łańcuchu agresji (za J.R. Ackerman).

Przemoc jest procesem, nie pojawia się nagle, jest cykliczna, ma tendencję do powtarzania się, eskaluje, niezatrzymana przybiera na sile, przebiega w wymiarze dominacja – uległość, nie jest zjawiskiem niezależnym od udziału człowieka, przejawia się w różnorodnych formach (za J.Mazur).

3.3. Rodzaje, formy i skutki przemocy domowej

1) **Przemoc fizyczna** – stanowi naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu, bądź groźbę uszkodzenia ciała.

Formy przemocy fizycznej to m.in.: szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.

Skutkami przemocy fizycznej mogą być m.in.: bezpośrednie: uszkodzenia ciała – urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; następujące: choroby powstałe w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, w ciągłym poczuciu zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.

2) **Przemoc psychiczna** – zwana inaczej emocjonalną, wiąże się z naruszeniem godności osobistej. Krzywdzenie psychiczne jest najbardziej nieuchwytną formą maltretowania człowieka.

Trudno bowiem dostrzec pozornie niewidoczną przemoc posługującą się zazwyczaj słowem. Dopiero późniejsze skutki długotrwałej dewastacji psychicznej są zauważalne. Formy przemocy psychicznej to m.in.: wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.

Skutkami przemocy psychicznej mogą być m.in.: zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.

3) **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające osobę doznającą przemocy do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności. Przemocy seksualnej doznają najczęściej kobiety, ale też dzieci. Jest najczęstszą formą przemocy wobec kobiet ze względu na płeć.

Formy przemocy seksualnej to m.in.: gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych, itp.

Skutkami przemocy seksualnej mogą być m. in.: obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się /lęk, strach, unikanie seksu/, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, itp.

4) **Przemoc ekonomiczna** – to używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę, jest to podporządkowanie materialne partnerki/partnera/ bądź innych osób w rodzinie. Pieniądze czy wartości materialne są narzędziem do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.

Formy przemocy ekonomicznej to m. in.: okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspakajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp. Wiele form przemocy ekonomicznej trudno też udowodnić, gdyż polegają na tworzeniu rozbieżności między oficjalnymi dokumentami a rzeczywistością. Świadomość tego, jak może przejawiać się przemoc ekonomiczna jest dosyć niska, wydzielanie pieniędzy i kontrolowanie wydatków współmałżonka uważane jest często za przejaw gospodarności.

Skutkami przemocy ekonomicznej mogą być m.in.: całkowita zależność finansowa, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia, brak poczucia bezpieczeństwa.

5) **Zaniedbanie** – jest ukrytą formą przemocy. Jest to niezaspakajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych zarówno dzieci, jak i osób dorosłych. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia.

Formy zaniedbania to m. in.: naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich, brak wsparcia emocjonalnego, brak stymulacji, brak ochrony, nieadekwatna higiena i brak opieki medycznej, niedawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, utrudnianie zaspokojenie potrzeb wyższego rzędu, itp.

Skutkami zaniedbania mogą być m. in.: szkody na zdrowiu, w tym psychicznym, narażenie na utratę życia.

Badacze zjawiska przemocy wyróżniają przemoc gorącą i przemoc chłodną.

U źródeł przemocy gorącej jest furia zrodzona z frustracji. Wybuch niemożliwych do powstrzymania uczuć gniewu i wściekłości prowadzi w rezultacie do aktów przemocy i agresji.

Przemoc gorąca charakteryzuje się złością, gniewem, furią. Towarzyszą jej przeróżne formy ekspresji, krzyki, wyzwiska, obelgi, rękoczyn, impulsywne zachowania, gwałtowne zadawanie bólu. Opisany rodzaj przemocy szybko się pojawia i równie szybko znika.

Przemoc chłodna z kolei jest rodzajem przemocy zapisanym w kulturze i obyczaju. Występuje tu element chłodnej kalkulacji i premedytacji. Często u podłoża tego rodzaju przemocy leży osiągnięcie takich pozytywnych wartości czy celów, jak np. czyjeś dobro bądź utrzymanie ładu i porządku. Ten rodzaj przemocy widoczny jest tam, gdzie w stosunkach międzyludzkich obowiązują autorytarne modele współżycia.

3.4. Cykle przemocy domowej

Amerykańska psycholog Leonora E. Walker, badając kobiety doznające przemocy w rodzinie opisała pewne cyklicznie pojawiające się w ich związkach zdarzenia.

Wg niej na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

1) faza narastania napięcia – napięta atmosfera zwiastuje, że już niedługo "coś" się wydarzy, pomimo, iż osoby doznające przemocy próbują załagodzić sytuację, rozwiać "czarne chmury". Im bardziej się starają, tym jest gorzej; chcą, żeby jak najszybciej doszło do eskalacji przemocy, bo znają już ten scenariusz i dobrze wiedzą, że po niej nastąpi faza miodowego miesiąca; wybuch i rozładowanie, niestety w sposób nieadekwatny do sytuacji. Dochodzi do gwałtownych, agresywnych, przemocowych zachowań wobec najbliższych, którzy nie potrafią się obronić;

2) faza miodowego miesiąca – sprawca dostrzega szkody i cierpienia, jakie wywołał swoim zachowaniem, okazuje skruchę, obiecuje poprawę, zmienia się i pokazuje siebie takim, jakim jego ofiara chciałaby, żeby był. Czasem zmienia się z obawy przed konsekwencjami, jakie może ponieść. Zmienia się również wtedy, gdy naprawdę chce zmienić swoje zachowanie i skorzystać z pomocy z zewnątrz.

Niestety przemoc nie kończy się na fazie miodowego miesiąca. Przemoc zatacza koło i po fazie miodowego miesiąca powtarza się faza narastającego napięcia, eskalacja przemocy itd.

Bardzo ważne jest, aby każda osoba doznająca przemocy w rodzinie szukała pomocy i nie rezygnowała z możliwości uzyskania pomocy i wsparcia u specjalisty. Jednak, aby skutecznie zatrzymać przemoc, potrzebna jest pomoc z zewnątrz.

4. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W DOMOWEJ – WG. DANYCH KARAJOWYCH.

4.1. Do przeciwdziałania przemocy domowej i zapewnienia ochrony osobom doznającym przemocy, powołane są odpowiednie służby, podmioty i jednostki, które podejmują różne działania wobec zatrzymania i/lub przeciwdziałania przemocy. Najczęściej, niemal bezpośredni kontakt z rodzinami dotkniętymi przemocą ma policja, podejmując interwencje domowe.

Z danych statystycznych Komendy Głównej Policji (<https://statystyka.policja.pl>) wynika, że w 2024 roku zostało wypełnionych 59 174, formularzy "Niebieska Karta – część A", natomiast w 2023 r. - 62 170 w 2022 r. – 61.645.

Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że doznawała przemocy domowej wynosiła w 2024 r. - 86 920 z tego kobiety – 51 935, mężczyźni 10 559, małoletni 25 723, a **w 2023 r.** - 77 832 , z tego kobiety – 51 631, mężczyźni – 9 162, **w 2022r.** – 71 631, z tego kobiety 51 935, mężczyźni -8 714, małoletni- 10 982, **w 2021r.** – 75 762, z tego kobiety 55 112, mężczyźni – 9 520,00 małoletni – 11 129.

W 2024 r. wobec 60 535 osób, z tego kobiet – 8 124, mężczyzn- 52 411, a **w 2023 r.** wobec 63 016 osób, z tego kobiet 7 595, mężczyzn 55 225 , nieletnich- 196 , **w 2022r.** wobec 62 244 , z tego kobiet 6 497, mężczyzn 55 426, nieletnich - 321 , **w 2021r.** wobec 64 846 osób , z tego kobiet 6 173, mężczyzn 58 349, nieletnich – 324, **istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie/domową.**

W 2024 r. wobec 25 705 osób, z tego kobiet – 1 992, mężczyzn- 23 712, a **w 2023 r.** wobec 30 261 osób, z tego kobiet 2 171, mężczyzn 28 079 , nieletnich- 11 , **w 2022r.** wobec 31 807, z tego kobiet 1 872, mężczyzn 29 901, nieletnich - 34 , **w 2021r.** wobec 33 622 osób , z tego kobiet 1 831, mężczyzn 31 769, nieletnich – 32, **istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie /domową pod wpływem alkoholu.**

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej w wyniku interwencyjnego odbioru dzieci art. 12 a ustawy o przemocy domowej w skali całego kraju.

2021 r. – 345, **2022r.** – 566, **2023 r.** - 611, **2024 r.** – 490.

Skala zjawiska przemocy domowej jest bardzo trudna do oszacowania, ponieważ dochodzi do niej za zamkniętymi drzwiami i nie wszystkie akty przemocy są ujawniane. Przemoc wewnątrzrodzinna jest najczęściej spotykaną formą agresji interpersonalnej, co obrazowo skomentował amerykański kryminolog J. Brondon, twierdząc, że "najbardziej niebezpiecznym miejscem na ziemi po zmierzchu, jest dom rodzinny".

Przyczyn, z powodu których ofiary przemocy w milczeniu znoszą cierpienie, jest wiele. Najczęściej powtarzającą się jest towarzyszący im wstyd, obawy przed rozpadem związku/małżeństwa, brakiem perspektywy bytu, związanej głównie z sytuacją ekonomiczną i mieszkaniową. Osoby doznające przemocy obawiają się, że nikt im nie uwierzy, bo nie ma świadków.

Natomiast sami świadkowie przemocy domowej faktycznie nie chcą reagować albo z uwagi na lęk przed osobą stosującą przemoc, albo z uwagi na przekonanie, że "to jest ich sprawa rodzinna i nie ma się co wtrącać". Zdarza się, że po prostu nie mają wiedzy, co powinni zrobić, jak powinni reagować. Lęk osób doznających przemocy , że nikt im nie uwierzy, również może wynikać z faktu, iż osoba stosującą

przemoc zajmuje ważne stanowiska i jest powszechnie znany i szanowany, albo sama ofiara z uwagi na status społeczny, obawia się przyznać, że jest bita i poniżana. Często występuje obawa, lęk, a nawet strach przed eskalacją przemocy ze strony sprawcy.

Nieujawnianie przemocy jest również spowodowane brakiem wiary w skuteczność otrzymania pomocy przez instytucje, które bardzo często poddają ofiary procesowi powtórnej wiktymizacji, zamiast nieść pomoc i wsparcie. Także mocno tkwiące w społeczeństwie mity i stereotypy, rozpowszechniana ocena, że "ofiary przemocy domowej godzą się na przemoc, że nie chcą nic zmienić, że widocznie tak lubią, bo jakby chciała to by od niego odeszła."

Systemowe i interdyscyplinarne działania zmierzające do ograniczenia zjawiska przemocy domowej prowadzone są w gminie Pniewy od wielu lat. Dzięki nim osobom dotkniętym przemocą zapewniona jest profesjonalną pomoc, spełniająca nie tylko prawne, ale i społeczne wymagania w tym zakresie.

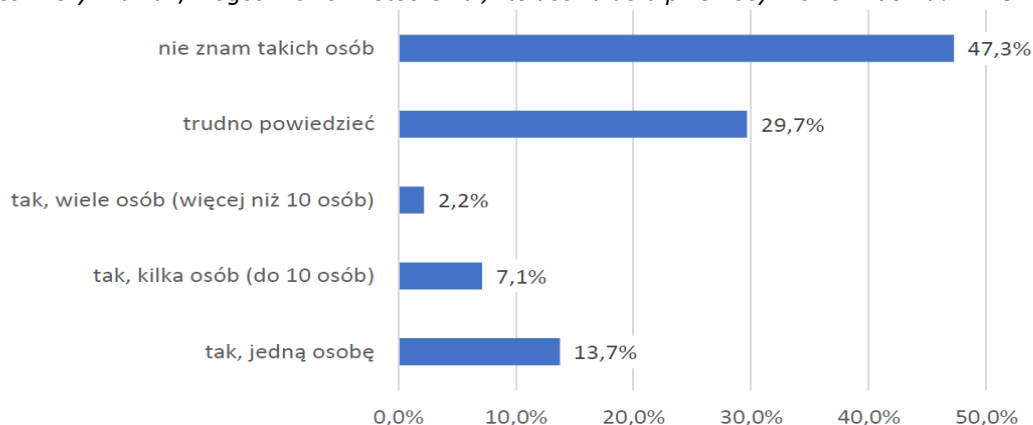
4.2 Diagnoza sytuacji lokalnej

Diagnoza przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Pniewy stanowi integralną część strategii przeciwdziałania problemom społecznym w gminie Pniewy na lata 2025-2030. Opiera się na kompleksowych analizach, danych, wywiadach kwestionariuszowych oraz konsultacjach z ekspertami i mieszkańcami. Diagnoza ta dostarcza informacji o stanie faktycznym, skali zjawiska przemocy, postawach społecznych oraz skuteczności działań przeciwdziałających przemocy domowej.

4.4 Problem przemocy w Gminie Pniewy -diagnoza

W kolejnej części programu oszacowana została skala występowania problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Pniewy. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy w swoim domu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdziło 23,0% badanych, spośród których 13,7% stwierdziło, iż zna jedną taką osobę, 7,1% respondentów podało, że zna kilka osób dotkniętych przemocą domową (do 10 osób), a 2,2% – wiele takich osób (więcej niż 10 osób). Należy zauważyć, iż 29,7% uczestników badania nie jest pewnych, czy zna taką osobę, a jednoznacznie zaprzeczyło temu 47,3% badanych.

Wykres 1. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=182

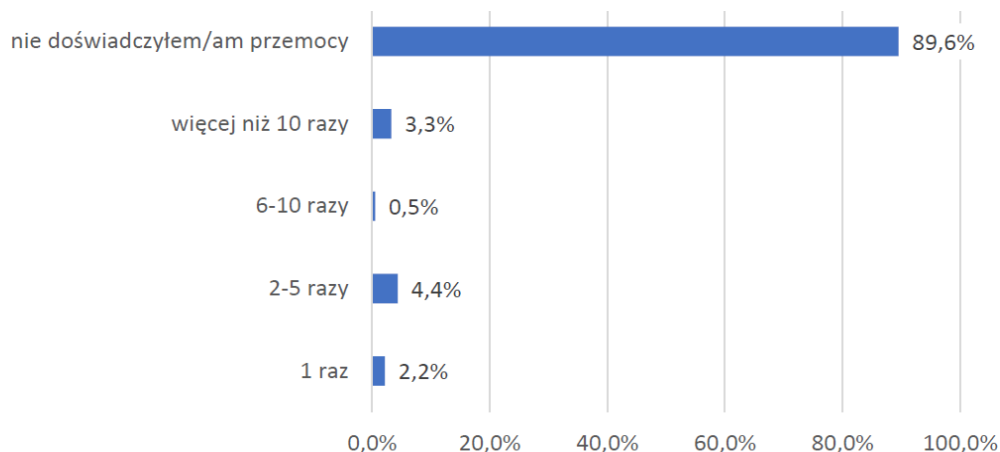

Dane pozyskane w ramach badań pozyskanych przy opracowaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pniewy na lata 2025-2030.

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została oszacowana również dzięki deklaracjom respondentów w zakresie doświadczania przez nich samego tego problemu. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doznało 10,4%

dorostych mieszkańców, spośród których 2,2% doświadczyło jej 1 raz, 4,4% – od 2 do 5 razy, 0,5% – od 6 do 10 razy, z kolei 3,3% – więcej niż 10 razy.

Wykres 2. Jak często w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=182

Dane pozyskane w ramach badań pozyskanych przy opracowaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pniewy na lata 2025-2030

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że większość ankietowanych doświadczyła przemocy psychicznej (17 osób, tj. 89,5%), z kolei na przemoc fizyczną i ekonomiczną wskazało po 6 respondentów (po 31,6%). Ponadto 4 badanych wyróżniło zaniedbanie, a kolejna osoba wskazała na przemoc seksualną

Tabela 1. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=19

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	89,5%	17
przemoc fizyczna	31,6%	6
przemoc ekonomiczna	31,6%	6
zaniedbanie	21,1%	4
przemoc seksualna	5,3%	1
nie wiem	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Dane pozyskane w ramach badań pozyskanych przy opracowaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pniewy na lata 2025-2030

W dalszej części respondentów poproszono o wskazanie osób, które stosowały wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że 11 osób doznało przemocy ze strony męża/żony (57,9%), po 3 badanych wskazało na innych członków rodziny oraz partnera/partnerkę (po 15,8%), z 2 odpowiedzi padły na rodziców

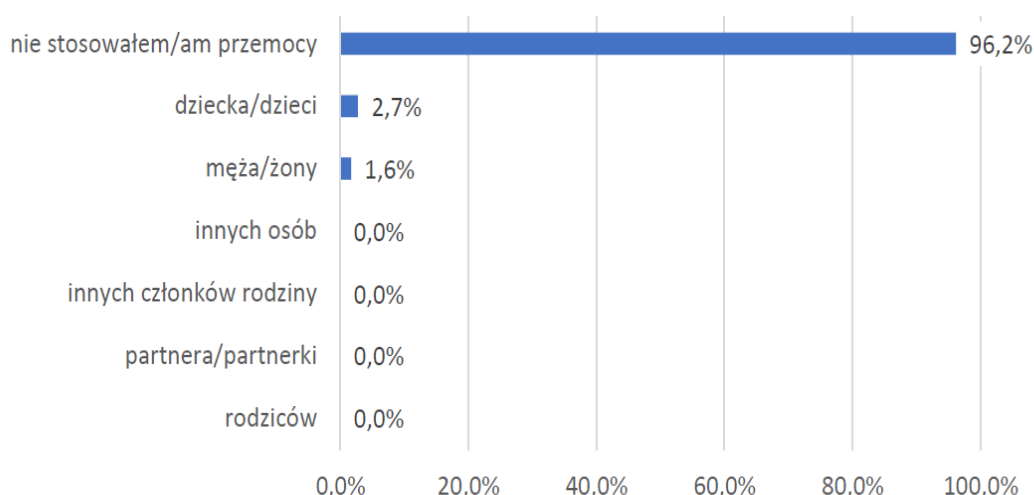
Tabela 2. Kto stosował wobec Pana/i przemoc N=19

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	57,9%	11
inni członkowie rodziny	15,8%	3
partner/partnerka	15,8%	3
rodzice	10,5%	2
inne osoby	0,0%	0

Dane pozyskane w ramach badań pozyskanych przy opracowaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pniewy na lata 2025-2030

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosowali oni przemoc wobec drugiej osoby. Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do takich zachowań przyznało się 3,8% badanych, spośród których 2,7% stosowało je wobec dziecka/dzieci, a 1,6% względem męża/żony, natomiast zdecydowana większość mieszkańców gminy Pniewy nie stosowała przemocy w analizowanym okresie (96,2%).

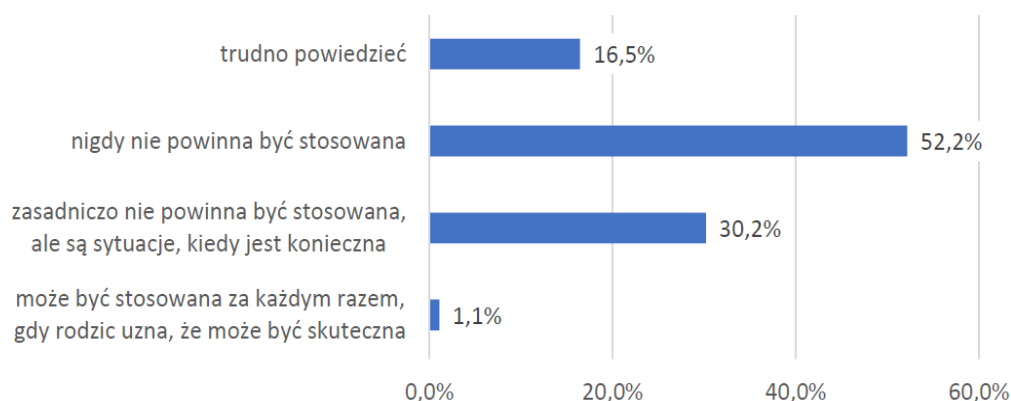
Wykres 3. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec : N=182

Dane pozyskane w ramach badań pozyskanych przy opracowaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pniewy na lata 2025-2030

Istotnym aspektem badania dotyczącego problemów społecznych w gminie Pniewy była również opinia mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci jako metody wychowawczej. W świetle ich odpowiedzi można stwierdzić, iż ponad połowa badanych nie toleruje przemocy jako metody wychowawczej (52,2%), 30,2% ankietowanych uważa, że nie powinna być ona stosowana, jednakże są sytuacje, w których jest konieczna, a w opinii 1,1% respondentów kary fizyczne wobec dzieci mogą być stosowane, jeśli rodzic uzna, że są skuteczne. Jednocześnie 16,5% ankietowanych stwierdziło, że trudno jest im określić swoje stanowisko w tej sprawie.

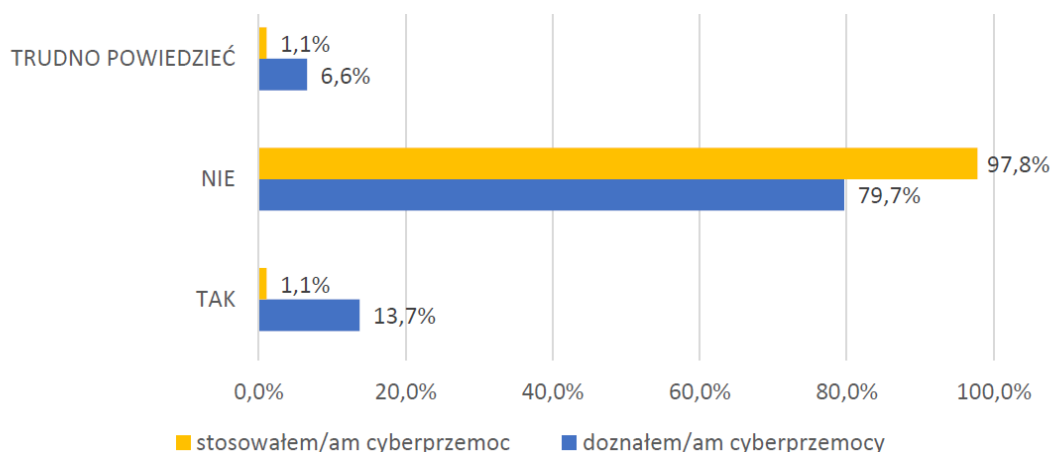
Wykres 4. Czy Pan/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która : N=182

Dane pozyskane w ramach badań pozyskanych przy opracowaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pniewy na lata 2025-2030

Kolejne pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 13,7% badanych, a 6,6% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Do stosowania cyberprzemocy przyznało się 1,1% ankietowanych mieszkańców, a kolejne 1,1% nie potrafiło jednoznacznie określić swojego zdania w tym aspekcie, udzielając odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Wykres 5. Czy w przeciagu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc) np. wyzywanie , podszywanie się , ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy , rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=182

Dane pozyskane w ramach badań pozyskanych przy opracowaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pniewy na lata 2025-2030

Kolejną analizowaną kwestią są dostępne dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych. W 2021 roku odbyły się 4 spotkania ZI, w 2022 roku – 5, z kolei w 2023 roku – 6. Tendencje spadkowe widoczne są w zakresie liczby powołanych grup diagnostyczno-pomocowych: w 2021 roku było to 37 grup, w 2022 roku – 29, a w 2023 roku – 22, które odbyły kolejno 90, 28 i 74 spotkania. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno -pomocowych w latach 2021-2023.

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	5	6
liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	37	29	23
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	90	28	74

Źródło: Sprawozdanie roczne z pracy Zespołu Interdyscyplinarnego za okres od 01 stycznia do 31 grudnia za lata 2021-2023

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na przestrzeni lat 2021-2023 dostrzec można spadek liczby wszczętych procedur z 31 w 2021 roku do 11 w 2023 roku. Wahania widoczne są natomiast w zakresie liczby rodzin objętych procedurą NK: w roku bazowym było to 35 rodzin z terenu Gminy, w kolejnym roku – 23, natomiast w 2023 roku – 27.

Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba wszczętych procedur NK	31	17	11
liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	35	23	27

Źródło: Sprawozdanie roczne z pracy Zespołu Interdyscyplinarnego za okres od 01 stycznia do 31 grudnia za lata 2021-2023

W 2023 roku zakończono łącznie 15 procedur NK, w tym 6 na skutek ustania przemocy domowej, a 9 z uwagi na brak zasadności podejmowania działań.

Na przestrzeni analizowanych lat można zaobserwować niewielkie wahania w zakresie zakończonych procedur, a najwięcej odnotowano ich w 2022 roku (22). Należy podkreślić, że jedynie w 2021 roku większość procedur zakończono na skutek ustania przemocy domowej, natomiast w kolejnych latach dostrzegalne są odwrotne tendencje. Szczegółowe informacje znajdują się w następnej tabeli.

Tabela 5. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba zakończonych procedur NK, w tym:	19	22	15
na skutek ustania przemocy domowej	16	10	6
z uwagi na brak zasadności podejmowania działań	3	12	9

Źródło: Sprawozdanie roczne z pracy Zespołu Interdyscyplinarnego za okres od 01 stycznia do 31 grudnia za lata 2021-2023

4.5 Centrum Usług Społecznych / Ośrodek Pomocy Społecznej

CUS/OPS jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, która zapewnia realizację zadań pomocy społecznej w ustawowym zakresie. Zjawisko przemocy domowej nie tylko spełnia wymogi kryteriów trudnej sytuacji życiowej, z których wynika obowiązek interwencji i wsparcia ze strony pomocy społecznej, ale także jest wymienione wprost wśród sytuacji, z powodu których pomoc społeczna jest zobowiązana podejmować działania. Bezpośrednią pomocą rodzinom, w których występuje przemoc, bądź w przypadkach jej podejrzenia, zajmują się pracownicy socjalni.

Na terenie gminy Pniewy od wielu lat prowadzone jest specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, prawne i socjalne. W ramach Punktu Interwencji Kryzysowej udzielana jest pomoc i wsparcie rodzinom uwięzonym w przemoc domową w realizacji indywidualnego planu pomocy, dążącego do zatrzymania przemocy i rozwiązywania problemów w rodzinie oraz zapewniane jest schronienie w ramach pobytu w mieszkaniu kryzysowym. Prowadzone są indywidualne konsultacje zarówno z osobami doznającymi przemocy w rodzinie, z osobami stosującymi przemoc w rodzinie oraz ze świadkami przemocy w rodzinie.

4.6. Zespół Interdyscyplinarny

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej Burmistrz Gminy jest zobowiązany do powołania Zespołu Interdyscyplinarnego, któremu obsługuje organizacyjno-techniczną i finansową zapewnia Centrum Usług Społecznych.

Wymieniona ustawa oraz rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” zobowiązuje pracowników socjalnych CUS do podejmowania interwencji w środowisku w oparciu o tę procedurę. Uruchomienie procedury „NK” umożliwia kompleksowe udzielenie pomocy rodzinom uwięzonym w przemoc domową oraz zatrzymanie przemocy.

Członkowie Grup Diagnostyczno-Pomocowych powoływani są przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, w których najczęściej uczestniczą pracownicy socjalni CUS i dzielnicowi KP w Pniewach.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Burmistrz Gminy Pniewy, realizując ustawowe zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej powołał Zarządzeniem nr 527/23 członków Zespołu Interdyscyplinarnego, w skład którego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacji pozarządowych oraz kuratorzy sądowi działający na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Tryb i sposób powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Pniewy określa uchwała Rady Miejskiej Pniewy podjęta NR LVIII/450/23 w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego do spraw przemocy domowej oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Od 13 października 2023 r. w skład Zespołu wchodzi 13 osób – przedstawiciele n.w. instytucji.

Tabela nr 6: Liczba osób w Zespole Interdyscyplinarnym, reprezentujących podmioty wymienione w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej:

Rodzaj podmiotu	Liczba przedstawicieli
Centrum Usług Społecznych	2
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1
Policja	1
Jednostki oświatowe	6
Organizacje pozarządowe	1
Sąd/ kuratorzy sądowi	1
Ochrona zdrowia	1
Razem	13

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Pniewach

Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. Powołane Grupy Diagnostyczno-Pomocowej, mają posiedzenia w zależności od potrzeb i sytuacji danej rodziny, w której prowadzona jest procedura "Niebieskie Karty".

Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego zostały określone w ustawowym katalogu otwartym. Mają one charakter zapobiegawczy. Ich celem jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej poprzez działania poprzedzające akt przemocy a nie tylko post factum.

Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań wszystkich podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu a także specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności:

- diagnoza problemu zjawiska przemocy,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie w celu przeciwdziałaniu temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

Do Zespołu Interdyscyplinarnego wpływają wszystkie formularze "Niebieskie Karty -A", które zostają wypełnione przez policję, a także przez inne podmioty, które mają obowiązek uruchomić procedurę "Niebieskie Karty" z chwilą powzięcia informacji o podejrzeniu występowania przemocy domowej.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Pniewach wynika, że podmiotem, który uruchamia najwięcej procedur "Niebieskie Karty - A" jest policja, następnie pomoc społeczna. Pozostałe podmioty uruchamiają niewiele procedur lub wcale.

Tabela 7. Procedura Niebieskie Karty w latach 2021-2023 i 2024

Liczba	2021	2022	2023	2024
Sporządzone Niebieskie Karty ogółem w tym:	31	14	17	23
Ośrodek Pomocy Społecznej/ Centrum Usług Społecznych	11	5	2	6
Policja	20	8	10	11
Placówki oświatowe	0	0	5	5
Placówki ochrony zdrowia	0	1	0	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0	1

Źródło: Dane własne ze sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Pniewy za lata 2021-2024

W sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu osób, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy domowej, również gdy dotyczy to małoletnich, Zespół Interdyscyplinarny zawiadamia prokuraturę o podejrzeniu występowania przestępstwa. Gdy istnieje podejrzenie doświadczenia przemocy przez małoletnich również składany jest wniosek o wgląd w sytuację małoletniego.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie procedury "Niebieskie Karty" istnieją dwie przesłanki pozwalające na zakończenie procedury: Ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy lub rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań.

Od 30 listopada 2020 roku zmiana ustawy o policji, wprowadzając art. 15 aa, daje uprawnienia funkcjonariuszom policji, do wydania wobec osoby, stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

5. GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2025- 2030

5.1. CELE PROGRAMU:

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Pniewy na lata 2025 – 2030 jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji poprzednich programów.

Program ukierunkowany jest przede wszystkim na zadania mające na celu zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez udzielanie profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy, rozwój działań profilaktycznych oraz zintensyfikowanie działań ukierunkowanych na osoby stosujące przemoc. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada na gminy obowiązek tworzenia zespołów interdyscyplinarnych do spraw przeciwdziałania przemocy domowej, które realizują działania w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, mającą na celu udzielenie pomocy i wsparcia rodzinom uwikłanym w problem przemocy domowej.

Podstawowym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest realizacja działań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Pniewy na lata 2025 – 2030, a także integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony osób doznających przemocy domowej oraz specjalistów i podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Pniewy na lata 2025 – 20230 opiera się na zasadach zawartych w obowiązujących aktach prawnych, a dotyczą one:

- wzajemnej współpracy organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych, związków wyznaniowych oraz organizacji, środowisk i osób fizycznych, uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej i jej negatywnych konsekwencji,
- jawności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności człowieka,
- szczególnej ochrony dzieci, których gwarantowanym prawem jest funkcjonowanie w bezpiecznym środowisku domowym.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy i ujawnionych w jej ramach deficytów i problemów społecznych sformułowano następujący **cel strategiczny**:

Cel strategiczny:

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej, ochrona osób dotkniętych przemocą oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ograniczenie skali przemocy.

Cel strategiczny będzie realizowany poprzez następujące **cele operacyjne**:

1. Zapewnienie pomocy rodzinom zmagającym się z problemem przemocy domowej.
2. Rozwój działań edukacyjnych i informacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz zwiększenia świadomości społecznej.
3. Koordynacja działań lokalnych podmiotów.
4. Efektywne oraz interdyscyplinarne oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.
Wzrost kompetencji zawodowych i motywacji do pracy oraz jakości pracy personelu zajmującego się przeciwdziałaniem zjawisku przemocy domowej.

5.2 Cel operacyjny: Zapewnienie pomocy rodzinom zmagającym się z problemem przemocy domowej.

Opis celu: Doskonalenie i rozwijanie oferty wsparcia oraz uzupełnianie działań o brakujące elementy lub usługi.

Cel realizowany poprzez: pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez udzielanie informacji dotyczącej bezpośredniego schronienia w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalnych ośrodkach wsparcia; udzielanie informacji na temat pozyskania świadczenia lekarskiego, praw osób doświadczających przemocy m.in. prawie do wniosku o nakaz opuszczenia przez osobę stosującą przemoc lokalu, zakaz zbliżania, zakazu kontaktowania się oraz zakazu wstępu na teren placówki oświatowo –wychowawczej; udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno –edukacyjnych; wdrożenie nowych form do systemu wsparcia osób uwikłanych w przemoc domową.

Instytucja koordynująca: CUS Pniewy

Instytucje realizujące: CUS Pniewy; Policja; Zespół Interdyscyplinarny; Punkt Interwencji Kryzysowej w Pniewach;

Termin realizacji: zadanie ciągłe

Oczekiwane rezultaty:

- zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności różnorodnych form specjalistycznej pomocy,
- wzmocnienie oddziaływań interwencyjnych, korekcyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

5.3.Cel operacyjny: Rozwój działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz zwiększenia świadomości społecznej.

Opis celu: Cel ma za zadanie podniesienie społecznej świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy domowej.

Cel realizowany poprzez: przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze edukacyjnym i informacyjnym, ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej; rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy; publikowanie na stronie internetowej Centrum Usług Społecznych w Pniewach informacji o systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy; rozpowszechnianie informacji o programach korekcyjno – edukacyjnych; szkolenia na temat przemocy; prowadzenie zajęć, warsztatów i dyskusji na temat szkodliwości przemocy; organizowanie spotkań edukacyjnych, konkursów w zakresie zapobiegania przemocy domowej; edukacji mieszkańców na temat rozpoznawania i reagowania na różne formy przemocy, w tym cyberprzemocy

Instytucja koordynująca: CUS Pniewy

Instytucje realizujące: placówki oświatowo -wychowawcze, świetlice socjoterapeutyczne i środowiskowe, organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno-pedagogiczna, PCPR, Policja, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Termin realizacji: zadanie ciągłe

Oczekiwane rezultaty:

- zwiększenie wiedzy społeczeństwa w zakresie przemocy domowej,
- zwiększenie wrażliwości społecznej,
- zapobieżenie powstawaniu mechanizmów przemocy w rodzinach doświadczających trudności w funkcjonowaniu

5.4. Cel operacyjny: Koordynacja działań lokalnych podmiotów

Opis celu: W ramach celu zakłada się kontynuację działalności funkcjonującego na terenie gminy Pniewy Zespołu Interdyscyplinarnego w celu skutecznego

i szybkiego podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy domowej, a także planowania i realizacji działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb, poprzez pracę grup diagnostyczno –pomocowych działających w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel realizowany poprzez: kompleksową pomoc dla rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy, przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu zatrzymanie zjawiska przemocy; podejmowanie interwencji wobec ofiar i sprawców przemocy domowej; kierowanie ofiar i sprawców przemocy do specjalistycznego wsparcia; monitorowanie rodzin, w których dochodzi do przemocy i współpracę z członkami tych rodzin; zbieranie materiałów

dowodowych zgodnie z procedurą Niebieska Karta; gromadzenie i upowszechnianie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej;

Instytucja koordynująca: CUS Pniewy, Zespół Interdyscyplinarny w Pniewach.

Instytucje realizujące: CUS Pniewy, Placówki Oświatowe w gminie Pniewy, Poradnia Psychologiczno-pedagogiczna, PCPR, Policja, Sąd Rejonowy w Szamotułach, Prokuratura Rejonowa w Szamotułach; SPZOZ Szamotuły;

Termin realizacji: zadanie ciągłe

Oczekiwane rezultaty:

- podniesienie skuteczności działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałaniu zjawisku przemocy domowej realizowanych na terenie gminy Pniewy
- Zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w obszarze edukacji prewencyjnej.
- Rozwój i wzmocnienie współpracy pomiędzy ZI a instytucjami działającymi w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

5.5. Cel operacyjny: Efektywne i interdyscyplinarne oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.

Opis celu: Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących w rodzinie powinny być prowadzone w formie programów działań psychologicznych, edukacyjnych i socjalizacyjnych, ukierunkowanych na taką zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc, która zmniejszy ryzyko dalszego stosowania przez nie przemocy oraz zwiększy ich zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Cel realizowany poprzez: kierowanie osób podejrzewanych o stosowanie przemocy domowej do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych; podejmowanie działań mających na celu izolowanie osób stosujących przemoc domową poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia, a także inne zakazy przewidziane prawem; zgłaszanie osób podejrzewanych o stosowanie przemocy domowej i nadużywających alkoholu na leczenie odwykowe; udzielanie pomocy terapeutycznej osobom podejrzewanym o stosowanie przemocy domowej i nadużywającym alkoholu; kierowanie zawiadomień do prokuratury w sprawie podejrzenia popełnienia przestępstwa przez osoby stosując przemoc domową.

Instytucja koordynująca: CUS Pniewy, Zespół Interdyscyplinarny w Pniewach, Grupy Diagnostyczno-Pomocowe.

Instytucje realizujące: CUS Pniewy, PCPR w Szamotułach, Policja, Sąd Rejonowy w Szamotułach, Prokuratura Rejonowa w Szamotułach;

Termin realizacji: zadanie ciągłe

Oczekiwane rezultaty:

- wzmocnienie oddziaływań interwencyjnych, korekcyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

5.6.Cel operacyjny: Wzrost kompetencji zawodowych i motywacji do pracy oraz jakości pracy personelu zajmującego się przeciwdziałaniem zjawisku przemocy domowej.

Opis celu: Edukacja i motywowanie kadr poprzez diagnozowanie potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych, grup diagnostyczno-pomocowych i kadry CUS w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel realizowany poprzez: zapewnianie dostępu do szkoleń, konferencji lub innych form kształcenia; wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, (w tym m.in. superwizja, coaching, doradztwo, grupy wsparcia, przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu); zapewnienie dostępu do fachowej

literatury i materiałów edukacyjnych; ulepszenie mechanizmów interdyscyplinarnej współpracy lokalnych podmiotów w celu skutecznego przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, w tym przemocy domowej poprzez zapewnienie środków i warunków do dalszej pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy Domowej w Gminie Pniew i Grup Diagnostyczno-Pomocowych; wspieranie nawiązywania i utrzymywania wzajemnych kontaktów pomiędzy instytucjami i podmiotami niepublicznymi (np. ngo) pracującymi na rzecz przeciwdziałania przemocy (w tym wspólne spotkania, szkolenia, wizyty studyjne).

Instytucja koordynująca: CUS Pniewy, Zespół Interdyscyplinarny w Pniewach,

Instytucje realizujące: CUS Pniewy, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych,

Termin realizacji: zadanie ciągłe

Oczekiwane rezultaty:

- zwiększenie kompetencji pracowników instytucji realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;
- wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w gminie.

Katalog działań na lata 2025-2030 ma charakter otwarty, co oznacza, że jeżeli w czasie obowiązywania Programu pojawią się nowe pomysły, inicjatywy i przedsięwzięcia, wpisujące się w jego założenia, to należy je realizować bez konieczności aktualizacji niniejszego dokumentu. W każdym zadaniu określono również oczekiwane rezultaty podejmowanych działań oraz wskazano głównych realizatorów, przy czym w realizację mogą być zaangażowane również inne podmioty.

6. Finansowanie programu

Działania zaplanowane w ramach *Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Pniewy na lata 2025-2030* będą finansowane z następujących źródeł:

- 1) środków własnych z budżetu gminy;
- 2) środków finansowych poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w programie;
- 3) środków pozabudżetowych pozyskanych na zadania związane z realizacją Programu: dotacje celowe z budżetu państwa, dotacje na realizację rządowych przeciwdziałania przemocy domowej oraz inne środki zewnętrzne np. dotacje unijne, dotacje celowe z innych JST itp.

7. Realizatorzy Programu

Realizatorami programu są Gmina Pniewy oraz jej jednostki organizacyjne, a w szczególności:

- a. Urząd Miejski w Pniewach
- b. Centrum Usług Społecznych w Pniewach
- c. Szkoły podstawowe i średnie
- d. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- e. Komenda Powiatowa Policji
- f. Posterunek Policji w Pniewach
- g. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- h. Sąd Rejonowy
- i. Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej
- j. SPZOZ, lekarze rodzinni
- k. Prokuratura Rejonowa
- l. Biblioteka Publiczna i Centrum Kultury
- m. Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Realizatorzy w ramach Programu mogą współpracować z jednostkami organizacyjnymi innych samorządów terytorialnych, organizacjami pozarządowymi, nieformalnymi grupami inicjatywnymi, klubami sportowymi, podmiotami gospodarczymi i innymi podmiotami, których udział w realizacji celów operacyjnych i celu strategicznego jest uzasadniony.

8. Ewaluacja i monitoring programu

Przedmiotem ewaluacji Programu będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji zadań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji, planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas realizowanych. Dla skutecznej realizacji założonych w programie działań, prowadzenia ewaluacji i monitoringu realizacja Programu winna opierać się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, innymi podmiotami oraz organizacjami.

Weryfikacji w ramach monitoringu będą podlegać poniższe wskaźniki:

1. Liczba osób doznających przemocy domowej.
2. Liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym.
3. Liczba osób stosujących przemoc, w tym skierowanych do programu edukacyjno-korekcyjnego lub objętych wsparciem specjalistycznym.
4. Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych, profilaktycznych i/lub informacyjnych dotyczących przemocy.
5. Liczba szkoleń dla kadry pracującej w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie ewaluacji i monitoringu jest Centrum Usług Społecznych w Pniewach przy współpracy z członkami Zespołu Interdyscyplinarnego w Pniewach.

Program opracowali:

Dyrektor i pracownicy Centrum Usług Społecznych w Pniewach we współpracy z członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Pniewach.

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 ze zm.) o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych Gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Realizacja tego zadania prowadzona będzie w oparciu o Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Pniewy na lata 2025-2030, którego głównym celem jest koordynacja działań lokalnych podmiotów, systematyczna edukacja środowiska lokalnego w celu podniesienia społecznej świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy w rodzinie, zapewnienie pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz podnoszenie kwalifikacji kadry działającej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Mając zatem na uwadze zakres obowiązków spoczywających na Gminie należy podjąć stosowną uchwałę w tym zakresie. Skutki finansowe Programu, przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w Pniewach są uzależnione od zakresu realizowanych poszczególnych celów operacyjnych programu w danym roku.

W budżecie gminy Pniewy w 2025 r. na zadania realizowane przez Centrum Usług Społecznych w rozdziale 852 05- Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zaplanowana zostały środki finansowe własne w kwocie 6 500,00 zł oraz środki z budżetu państwa kwocie 6 000,00 zł z przeznaczeniem na Funkcjonowanie Zespołów Interdyscyplinarnych.

Sporządził: Bernadeta Markiewicz

Przedstawił: Jarosław Szurka

Zatwierdził: Jarosław Szurka

Radca Prawny: Bartosz Przewoźny